

การพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านสังคมเครือข่ายเฟสบุ๊ค

พงศ์ธนะ แซ่จู้*

บทคัดย่อ

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ดำเนินการโดยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เครื่องมือที่ได้รับความนิยมของผู้เรียนคือเฟสบุ๊ค เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบการเรียนรู้แบบร่วมมือ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถประยุกต์ใช้ได้กับสังคมเครือข่ายเฟสบุ๊ค 2) ออกแบบและพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้สังคมเครือข่ายเฟสบุ๊ค 3) ศึกษาผลการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านสังคมเครือข่ายเฟสบุ๊ค โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ลงทะเบียนในรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 และ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 45 คน ผลการวิจัยที่ได้คือ 1). องค์ประกอบหรือกิจกรรมที่อยู่บนพื้นฐานของการเรียนรู้แบบร่วมมือไม่จำเป็นที่จะต้องพึ่งพาและเกี่ยวเนื่องกัน การปรึกษาหารือกันอย่างไม่ใกล้ชิด ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม ล้วนแล้วแต่เป็นกิจกรรมที่สามารถประยุกต์ได้ในการทำงานของเฟสบุ๊ค เช่นการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ การปรึกษาหารือเพื่อร่วมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมไปถึงการแชร์หรือการแบ่งปันข้อมูลระหว่างกันในกลุ่มย่อยของผู้เรียน 2). การออกแบบและพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้สังคมเครือข่ายเฟสบุ๊คเป็นไปตามกิจกรรมที่ได้เปรียบเทียบกับข้างต้น 3). ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านสังคมเครือข่าย นักศึกษาสามารถใช้เป็นช่องทางในการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเกิดกิจกรรมใน 3 ลักษณะคือ (1) กิจกรรมการขอความช่วยเหลือ ปรึกษาหารือ และการพิจารณาประเด็นต่าง ๆ สมาชิกมีการตอบสนอง ร้อยละ 94.59 (2) กิจกรรมการแจ้งข่าวสารต่าง ๆ สมาชิกมีการรับรู้ มากกว่าร้อยละ 95 และ(3) กิจกรรมการแบ่งปัน และนำไฟล์ต่าง ๆ ในกลุ่มเฟสบุ๊ค สมาชิกได้ใช้ประโยชน์ ร้อยละ 93.88 ซึ่งทำให้นักศึกษาสามารถนำรูปแบบการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในระหว่างการศึกษาต่อไป

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบร่วมมือ สังคมเครือข่าย เฟสบุ๊ค

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 โทร. 08-1872-0963 อีเมล: phongthanat@hotmail.com

The Development of Collaborative Learning Management via Social Network: Facebook

Phongthanat Sae-Joo*

Abstract

According to collaborative learning management has been implemented by information and communication technology such as Facebook, the students can cooperate many activities effectively. This research aimed to 1) analyze components of collaborative learning and applied activities of Facebook 2) design and develop collaborative learning management by social network : Facebook 3) study the collaborative learning management. The examples were the 45 internship students in computer education program of Faculty of Education, Khon Kaen University in academic year 2556. The result declared 1). the components and activities of collaborative learning: positive interdependence, face-to-face promotive interaction, individual accountability, interpersonal and small-group skills, and group processing, can be applied as activities in facebook processes such as chatting, consulting for help and sharing information among members, 2). the design and development were implemented as comparison, 3). the result of collaborative learning management by social network: Facebook were as 3 activities (1) asking for help, consulting and consideration 94.59% of posting were responded (2) Information announcement which more than 95% of announcement were seen and (3) files sharing in Facebook group which 93.88 % of sharing were recognized therefore, collaborative learning management can be performed in the school internship activities continuously.

Keywords: Collaborative learning, Social network, Facebook

* Lecturer in Computer Education Program, Faculty of Education, Khon Kaen University
Tel. 08-1872-0963 e-mail: phongthanat@hotmail.com

1. บทนำ

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นหลักสูตรผลิตครู 5 ปี และในปีที่ 5 เป็นปีที่นักศึกษาต้องลงทะเบียนรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 และ 2 ในภาคการศึกษาด้าน และปลายตามลำดับซึ่งเป็นโอกาสที่นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์จะได้ฝึกปฏิบัติการสอนในสภาพบริบทจริง [1] ตามคุณสมบัติที่กำหนดโดยคุรุสภา การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าวมีความยุ่งยากในเรื่องการประสานงาน และการติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาหรืออาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์กับนักศึกษา และระหว่างนักศึกษาด้วยกันเอง เช่นการแจ้งข่าวสารที่บางครั้งต้องการให้นักศึกษารับทราบและต้องตอบรับ บางครั้งไม่สามารถปฏิบัติได้ทันที

การเรียนการสอน (Instruction) ถือได้ว่าเป็นทั้งศาสตร์ และศิลป์ที่มีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย จึงทำให้มีรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศที่ช่วยให้เราสามารถสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อช่วยให้การพัฒนา และการจัดการระบบการเรียนการสอนหรือรูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น [2]

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3-6 คนช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม ในการจัดการเรียนการสอนทั่วไป เรามักจะไม่ให้ความสนใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ส่วนใหญ่เรามักจะมุ่งไปที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หรือระหว่างผู้เรียนกับบทเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนเป็นมิติที่ถูกกละเลยหรือมองข้ามไปต่างๆ ที่มีผลการวิจัยชี้ชัดว่า ความรู้สึกของผู้เรียนต่อตนเอง ต่อโรงเรียน ครูและเพื่อนร่วมชั้น มีผลต่อการเรียนรู้มาก ดังนั้นการเรียนรู้แบบร่วมมือจึงเป็นอีกทฤษฎีการเรียนรู้ที่สามารถนำมาพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นโดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการคือ 1. การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน 2. การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด 3. ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน 4. การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์

ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย 5. การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม [3]

การเรียนการสอนแบบร่วมมือหรือ Collaborative Learning มักจะใช้ในการสอนในระดับอุดมศึกษา (high education) ซึ่งครูจะมีบทบาทน้อยลงเมื่อเทียบกับการสอนแบบเดิมที่ครูเป็นผู้เชี่ยวชาญในชั้นเรียน และมากกว่าคู่ (Peers) ของนักเรียน ในระดับความรู้ในวิทยาลัย จะเป็นการใช้คำถามที่ไม่ง่าย และมีความท้าทายเพื่อพัฒนาให้มีการตัดสินใจคำตอบนั้น ส่วน Cooperative Learning จะมีความเกี่ยวข้องกับครูมากกว่านี้ จะพบว่าการใช้การเรียนรู้แบบ Cooperative Learning ใน การศึกษาระดับอนุบาล-มัธยม [4]

การเรียนการสอนที่มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเข้ามาช่วยสนับสนุน จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยเฉพาะในปัจจุบันมีการประยุกต์และพัฒนาบทเรียนออนไลน์ รวมไปถึงการนำบทเรียนขึ้นสู่การสื่อสารบนเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพสูงการใช้เฟซบุ๊กเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเพื่อการเรียนการสอน โดยมีหัวข้อนำเสนอได้แก่ การสร้างกลุ่ม การสร้างเอกสารในกลุ่ม การโพสต์ไปที่เพจตนเอง และกลุ่มพร้อมกัน การจัดการข้อมูลในกลุ่ม การตั้งค่าต่าง ๆ เกี่ยวกับกลุ่ม การเก็บและดูสถานะหรือรูปภาพที่ชอบหรือต้องการกลับมาดูอีก การจัดการอีเมล แจ้งให้รับทราบจากเฟซบุ๊ก รวมไปถึงตัวอย่างและประสบการณ์การใช้เฟซบุ๊กเพื่อการเรียนการสอน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ [5]

ในปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้เรียนมีอัตราที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นเป็นทวีคูณ และการใช้งานสังคมเครือข่ายสามารถเข้าถึงได้ง่าย และสะดวกสบายมากขึ้น ดังนั้นถ้าเราสามารถประยุกต์ application ที่สามารถใช้ได้บนสังคมเครือข่ายและส่งเสริม สนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเพิ่มความสะดวกสบายในการทำงานมากขึ้น จึงน่าจะเป็นแนวทางในการใช้ประโยชน์จากสิ่งที่คุณเรียนใช้งานอยู่เป็นประจำ อีกทั้งยังเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนในการทำงานสังคมเครือข่าย เพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้น

รูปแบบการสื่อสารของการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้สื่อการเรียนรู้ผ่านเว็บผลการวิจัยที่ได้สำรวจการเรียนรู้

แบบร่วมมือโดยผ่านสื่อการเรียนรู้จากเว็บ เสมือน กระบวนการติดต่อสื่อสารทางสังคม โดยรูปแบบการติดต่อสื่อสารของการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้ได้ถูกนำเสนอเพื่อช่วยให้ผู้สอนสามารถวิเคราะห์และปรับปรุงการปฏิบัติของการเรียนรู้แบบร่วมมือได้เป็นอย่างดี รูปแบบนี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือหรือระเบียบวิธีปฏิบัติในการใช้เว็บเป็นสื่อในการเรียนรู้แบบร่วมมือ [6] การประยุกต์ใช้เฟสบุ๊คเป็นทางเลือกสำหรับการจัดการชั้นเรียน ซึ่งเป็นอีกหนทางหนึ่งที่สามารถจัดการได้ การจัดสร้างกลุ่มเฟสบุ๊ค ขึ้นเพื่อเป็นหน้ากระดานสำหรับการส่งข่าวสารติดต่อระหว่างผู้สอนและผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นช่องทางการกำหนดคำสั่ง การบ้านต่าง ๆ ด้วย [7]

การใช้งานเฟสบุ๊คของครูและนักเรียน มีวัตถุประสงค์ประสงค์เพื่อการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน หรือการศึกษาและยังนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลผู้เข้าใช้เฟสบุ๊ครวมถึงการเลือกใช้กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการเรียนการสอนด้วย ประเด็นคำถามจะเน้นไปด้านที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขปัญหา ซึ่งมี 3 ส่วนคือ 1. ข้อมูลรายละเอียดของการใช้ เฟสบุ๊คของนักเรียน (เช่น เวลาที่นักเรียนใช้เฟสบุ๊คในแต่ละวัน, จุดมุ่งหมายของการใช้เฟสบุ๊ค, ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการใช้เฟสบุ๊ค 2. ผลกระทบต่อการใช้เฟสบุ๊ค (เช่น ผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลของนักเรียนกับความน่าเชื่อถือต่อครูผู้สอน, ผลกระทบของการใช้เฟสบุ๊คเพื่อการนำเสนอ และการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ และผลกระทบของเฟสบุ๊ค ต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ) และ 3. ทศนคติของนักเรียนต่อเฟสบุ๊ค [8]

สังคมเครือข่ายเฟสบุ๊คสามารถสนับสนุนการออกแบบการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้เพื่อการนำเสนอหัวข้อหรือประเด็นต่างๆ ในกลุ่มสมาชิก วัตถุประสงค์ของการจัดสร้างเฟสบุ๊คคือเพื่อใช้เป็นช่องทางเลือกที่จะส่งข่าวสารกันระหว่างกลุ่มสมาชิก แต่ไม่ได้เป็นช่องทางหลักสำหรับการนำเสนอเนื้อหาวิชาการต่างๆ [9]

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการเรียนรู้แบบร่วมมือ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ในสังคมเครือข่ายเฟสบุ๊ค

2.2 เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้สังคมเครือข่ายเฟสบุ๊ค

2.3 เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านสังคมเครือข่ายเฟสบุ๊ค

3. วิธีดำเนินการวิจัย

นักวิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือและนำไปเปรียบเทียบกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถจัดการได้ในสังคมเครือข่ายเฟสบุ๊คและใช้กิจกรรมดังกล่าวในการจัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เพื่อศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 และ 2 ในภาคเรียนต้น และปลาย ปีการศึกษา 2556 สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษาจำนวน 45 คน การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น และโรงเรียนที่รับนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในเขตจังหวัดขอนแก่นทั้งในอำเภอเมือง และต่างอำเภอจำนวน 16 โรงเรียน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการวิจัยครั้งนี้ใช้สังคมเครือข่ายเฟสบุ๊คในการสร้างเครื่องมือเพื่อจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 และ 2

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ กิจกรรม และกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ประยุกต์ในเฟสบุ๊ค ดำเนินการเปรียบเทียบและวิเคราะห์คุณลักษณะขององค์ประกอบ กิจกรรม และกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ กับกิจกรรมในสังคมเครือข่ายเฟสบุ๊ค โดยพิจารณาจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นหลักแล้วทำการเปรียบเทียบกิจกรรมในเฟสบุ๊คว่ากิจกรรมใดสามารถดำเนินการในลักษณะเดียวกันได้เพื่อกำหนดให้กิจกรรมนั้นในเฟสบุ๊คเป็นกิจกรรมในกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ยกตัวอย่างเช่น การฟังพาด และเก็อกูลในกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถจัดกิจกรรมในสังคมเครือข่ายเฟสบุ๊คด้วยการแบ่งปันข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในกลุ่ม องค์ประกอบการศึกษาหรือ

สามารถดำเนินกิจกรรมการคุยสนทนาในกลุ่มเฟสบุ๊กได้อีกประกอบการใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และทักษะการทำงานกลุ่มย่อย ในสังคมเครือข่ายเฟสบุ๊กสามารถให้สมาชิกแต่ละคนแสดงความคิดเห็น และยัง

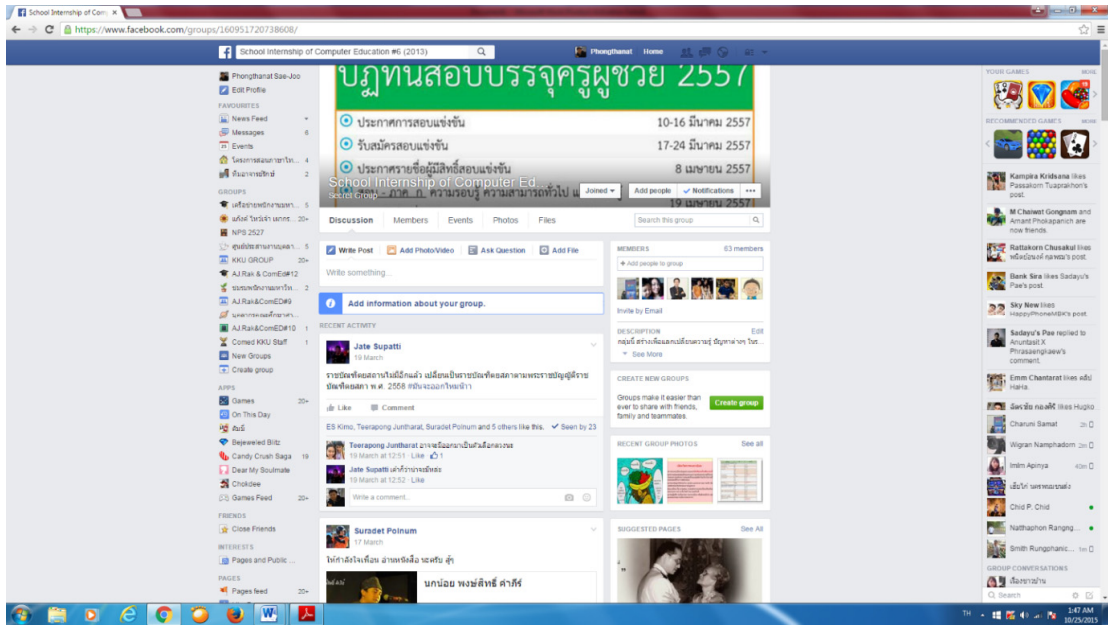
สามารถจัดกลุ่มย่อยของตนเองได้อีกด้วยเพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารและแบ่งปันข้อมูลต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ กิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ และกิจกรรมในสังคมเครือข่ายเฟสบุ๊ก

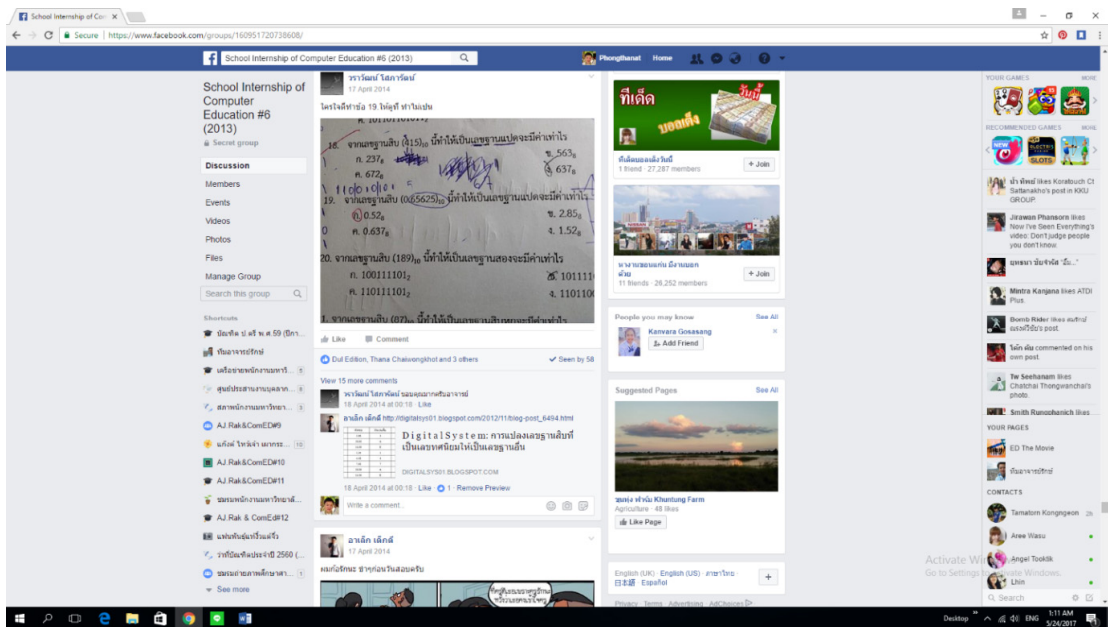
องค์ประกอบ กิจกรรม และกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ	กิจกรรมในสังคมเครือข่ายเฟสบุ๊ก
1. การฟังและเกื้อกูลกัน	การแชร์ข้อความ ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และข่าวสารที่ช่วยให้สมาชิกได้รับประโยชน์ต่าง ๆ
2. การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด	การคุยสนทนาในกลุ่ม ทั้งที่เป็นส่วนตัว และในกลุ่มใหญ่เป็นกิจกรรมที่สมาชิกกลุ่มสามารถใช้งานได้เป็นอย่างดี
3. ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน	การได้รับมอบหมายงาน และนำมาส่งและแชร์ในกลุ่มเป็นหน้าที่รับผิดชอบที่สมาชิกแต่ละคนได้ช่วยกัน
4. การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย	สมาชิกแต่ละคนนอกจากจะอยู่ในกลุ่มรวมทุกคนแล้ว สมาชิกยังสามารถจัดกลุ่มย่อยตามโรงเรียนต่าง ๆ หรือกลุ่มที่ต้องการข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เหมือนกันได้
5. การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม	ผลของการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่มสมาชิกรวมถึงการแชร์หรือแบ่งปันข่าวสารต่าง ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นอย่างดี

4.2 รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้สังคมเครือข่ายเฟสบุ๊กผู้รับผิดชอบรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 และ 2 ได้สร้างกลุ่มเฟสบุ๊กขึ้นมา และได้เพิ่มสมาชิกคือนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาดังกล่าวเพื่อเป็นสื่อกลางในการติดต่อประสานงานต่าง ๆ ในรายวิชา ดังแสดงในรูปที่ 1 และตัวอย่างกิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่นักศึกษามีการแบ่งปันข้อมูลต่าง ๆ ระหว่างกลุ่ม

นักศึกษาด้วยกันโดยใช้กิจกรรมของเครือข่ายสังคมเฟสบุ๊กเป็นสื่อกลางซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เปรียบเทียบกับกิจกรรมของกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ได้ทำการวิเคราะห์ไว้ก่อนหน้านี้ซึ่งสามารถกำหนดได้ว่ากิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมในกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังแสดงในรูปที่ 2 บางครั้งจะมีสมาชิกในกลุ่มเฟสบุ๊กต้องการความช่วยเหลือที่เป็นข้อเสนอแนะและข้อมูลบางอย่างก็สามารถร้องขอได้ ดังแสดงในรูปที่ 3

รูปที่ 1 หน้าแสดงการสร้างกลุ่มผู้เรียนวิชาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1-2

รูปที่ 2 หน้าแสดงตัวอย่างการแบ่งปันข้อมูลระหว่างกลุ่มผู้เรียนวิชาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1-2

รูปที่ 3 หน้าแสดงตัวอย่างการร้องขอความช่วยเหลือระหว่างกลุ่มผู้เรียนวิชาชีพปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา1-2

4.3 ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านสังคมเครือข่าย เฟสบุ๊คจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านสังคมเครือข่ายเฟสบุ๊คในภาคการศึกษา 2 ภาคเรียน หรือ 1 ปีการศึกษาสามารถสรุปลักษณะกิจกรรมได้ 3 ลักษณะตามข้อมูลในตารางดังต่อไปนี้

4.3.1 กิจกรรมการขอความช่วยเหลือ ปรัชญา หรือและการพิจารณาประเด็นหรือปัญหาต่าง ๆ นักศึกษาได้โพสต์ข้อความหรือกระทู้ จำนวน 37 ครั้ง มีการตอบโดยสมาชิกในกลุ่มถึงร้อยละ 97.30 และมีจำนวนกระทู้ที่มีสมาชิกเห็นมากกว่า 80% ถึง ร้อยละ 94.59 แสดงให้เห็นว่าเกือบหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ที่สมาชิกได้รับทราบการขอความช่วยเหลือ และมีการตอบสนองโดยกลุ่มสมาชิก ดังแสดงในตารางที่ 2 ตารางที่ 2 กิจกรรมการขอความช่วยเหลือปรัชญาหรือและการพิจารณาประเด็นต่าง ๆ

รายการ	จำนวนครั้ง	คิดเป็น %
จำนวนการโพสต์ตั้งกระทู้	37	100
จำนวนกระทู้ที่มีคนเห็น 100 %	32	86.49
จำนวนกระทู้ที่มีคนเห็น >80 %	3	8.10
จำนวนกระทู้ที่มีคนเห็น <80 %	2	5.41
จำนวนที่มีการตอบกระทู้	36	97.3

4.3.2 กิจกรรมการแจ้งข่าวสารต่าง ๆ นักศึกษาได้ทำการโพสต์ข้อความเพื่อแจ้งข่าวสารต่าง ๆ จำนวน 46 ครั้ง และมีจำนวนกระทู้ที่มีสมาชิกได้รับทราบเกินกว่า 80% มากกว่าร้อยละ 95 แต่ส่วนใหญ่มีการตอบสนองโดยสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งมีจำนวนถึงร้อยละ 71.74 แสดงให้เห็นว่ามีการตอบข้อความกลับในกลุ่มและเกือบทั้งหมดสามารถรับทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง และรวดเร็ว ดังแสดงในตารางที่ 3 ตารางที่ 3 กิจกรรมการแจ้งข่าวสารต่าง ๆ

รายการ	จำนวนครั้ง	คิดเป็น %
จำนวนการโพสต์ตั้งกระทู้	46	100
จำนวนกระทู้ที่มีคนเห็น 100 %	38	82.61
จำนวนกระทู้ที่มีคนเห็น >80 %	6	13.04
จำนวนกระทู้ที่มีคนเห็น <80 %	2	4.35
จำนวนที่มีการตอบกระทู้	33	71.74

4.3.3 กิจกรรมการแบ่งปัน และนำไฟล์ต่าง ๆ เข้าสู่กลุ่มเฟสบุ๊ค นักศึกษาได้โพสต์ข้อความ 49 ครั้ง มีจำนวนสมาชิกเห็นการโพสต์มากกว่าร้อยละ 80 ถึง 93.88 เปอร์เซ็นต์ กิจกรรมนี้มีการตอบกระทู้โดยสมาชิกเพียงร้อยละ 24.49 เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่มีเป็นแบ่งปันไฟล์ต่าง ๆ เท่านั้นเอง ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 กิจกรรมการแบ่งปัน และ นำไฟล์ต่างๆ เข้า
สู่กลุ่มเฟสบุ๊ก

รายการ	จำนวน ครั้ง	คิดเป็น %
จำนวนการโพสต์ตั้งกระทู้	49	100
จำนวนกระทู้ที่มีคนเห็น 100 %	27	55.10
จำนวนกระทู้ที่มีคนเห็น >80 %	19	38.78
จำนวนกระทู้ที่มีคนเห็น <80 %	3	6.12
จำนวนที่มีการตอบกระทู้	12	24.49

4.3.4 ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการใช้งานเฟสบุ๊กเพื่อการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่เชื่อว่าเฟสบุ๊กเป็นเครื่องมือที่สามารถประยุกต์ใช้เพื่อการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีโดยเฉพาะเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารในกลุ่มผู้เรียนสำหรับกิจกรรมกลุ่มได้มากขึ้น และทำให้ได้รับและแบ่งปันข่าวสารของกลุ่มวิชาเรียนได้เป็นอย่างดีตามรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการใช้งาน
เฟสบุ๊กเพื่อการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ข้อความ	\bar{x}	S.D.
1. เฟสบุ๊กเป็นระบบที่สามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือได้	4.32	0.91
2. เฟสบุ๊กเป็นระบบที่สร้างความร่วมมือในกลุ่มผู้เรียนได้	4.32	0.93
3. เฟสบุ๊กเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารในกลุ่มผู้เรียนสำหรับกิจกรรมกลุ่มได้มากขึ้น	4.64	0.70
4. เฟสบุ๊กทำให้ได้รับและแบ่งปันข่าวสารของกลุ่มวิชาเรียนได้เป็นอย่างดี	4.60	0.73
5. เฟสบุ๊กเป็นช่องทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบร่วมมือได้ดี	4.28	0.89
6. เฟสบุ๊กเป็นช่องทางในการพัฒนาทักษะการนำเสนอ และแสดงความคิดเห็นได้ดี	4.30	0.91

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านสังคมเครือข่ายเฟสบุ๊กเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้

แบบร่วมมือได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุผลที่ว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถประยุกต์ด้วยกิจกรรมที่ใช้งานในเฟสบุ๊กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับกิจกรรมในเฟสบุ๊กเองก็สามารถรองรับกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการพึ่งพาและเกื้อกูลกัน โดยการแชร์ข้อความ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน การปรึกษาหารือ โดยการพูดคุยสนทนาเพื่อปรึกษาหารือในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน โดยการแสดงของเฟสบุ๊กที่สามารถบอกได้ว่าสมาชิกคนใดได้รับทราบข้อมูลข่าวสารและมีการตอบสนองบ้าง การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก และกระบวนการกลุ่ม โดยการเรียกร้องขอความช่วยเหลือในสถานการณ์ปัญหาต่างๆ ล้วนเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในเครือข่ายสังคมเฟสบุ๊กทั้งสิ้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นองค์ประกอบ และกิจกรรมของกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นสื่อกลางแทนกิจกรรมที่ดำเนินการในชั้นเรียนจริง

ผู้รับผิดชอบรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 และ 2 ได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านกลุ่มเฟสบุ๊กที่สร้างขึ้นและใช้กลุ่มเฟสบุ๊กเป็นสื่อในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้รับผิดชอบรายวิชา กับนักศึกษา และในระหว่างกลุ่มนักศึกษาด้วยกันเองเป็นอย่างดี เพราะสังคมเครือข่ายเฟสบุ๊กเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายในทุกที่ ทุกเวลา การแจ้งข่าวสารต่าง ๆ หรือการร้องขอความช่วยเหลือต่าง ๆ จะได้รับการตอบสนองในเวลาอันรวดเร็ว

นักศึกษาที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนต่าง ๆ มีบริบทของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นนักศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ในขณะเดียวกันก็สามารถเข้ามาปรึกษาผู้รับผิดชอบรายวิชาหรือในระหว่างกลุ่มนักศึกษาเองได้ บางครั้งนักศึกษาก็มีการจัดตั้งกลุ่มสนทนากลุ่มย่อยกันเอง กิจกรรมเหล่านี้ช่วยให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือได้เป็นอย่างดี

นักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่ได้เรียนรู้การประยุกต์ใช้สังคมเครือข่ายเฟสบุ๊กเพื่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และได้นำแนวคิดนี้ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในการฝึกปฏิบัติการสอนกับนักเรียนในระดับประถม และมัธยมในโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัด

ขอนแก่น และจากการนำไปประยุกต์ใช้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันคือสังคมเครือข่ายเฟสบุ๊คสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นแอปพลิเคชันที่ทั้งผู้สอนและผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้อย่างง่ายและสะดวก ได้ทุกที่ทุกเวลา สังคมเครือข่ายเฟสบุ๊คจึงได้รับความนิยมใช้เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่นอกจากเพื่อความบันเทิง การพาณิชย์ กิจกรรมทางสังคม การเมืองการปกครองแล้ว ยังได้รับการยอมรับในแวดวงการศึกษาด้วยที่ควรใช้เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่องค์ความรู้ และใช้เป็นเวทีในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน

การดำเนินการวิจัยหลังจากนี้ควรใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาร่วมใช้เป็นเครื่องมือ เช่นระบบอัจฉริยะที่สามารถตรวจจับพฤติกรรมของผู้ใช้เพื่อปรับเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ ที่เหมาะสมและเป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้งานต่อไป

6. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนจากโครงการพัฒนานักวิจัยใหม่ กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปี 2556

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] Bachelor of Education program in Computer Education. (2009). Faculty of Education Khon Kaen University. (n.p.). (in Thai)
- [2] Tissanana Kaemmanee. (2007). Pedagogy: Knowledge for qualified learning management. Sixth edition. Bangkok : Chulalongkorn University. (in Thai)
- [3] Johnson, R.T., & Johnson, D.W. (1986). "Action research: Cooperative learning in the science classroom." Science and Children. Vol. 24 : 31-32.
- [4] Buffee, K.A. (1995) "Sharing our toys: Cooperative learning versus collaborative learning." Change. Vol.27 No.1 : 12-18.
- [5] Karnda Runnaphongsa Saenkaew. (2011) Facebook Usage for Instruction Khon kaen : Khon Kaen University. (n.p.). (in Thai)
- [6] Cecez-Kecmanovic, D. and Webb, C. Towards a Communicative Model of Collaborative Web-Mediated Learning. University of Western Sydney : Hawkesbury.
- [7] Matthew Loving & Marilyn Ochoa. (2011). "Facebook as a classroom management solution." New Library World, Emerald Group Publishing Limited. Vol. 112 No.3/4 : 121-130.
- [8] Reynol Junco (2012). "The relationship between frequency of Facebook use, participation in Facebook activities, and student engagement." Computers & Education. Vol. 58 : 162-171.
- [9] Jeff Cain. (2011). "Instructional Design and Assessment Using Facebook as an Informal Learning Environment." American Journal of Pharmaceutical Education. Vol.75 No.10 Article 207.